Juist daarom was het o. i. zoo verstandig gezien van het Antirevolutionair Program, dat het *thans reeds* zulk een afrekening zocht te provoceeren. Want, afgezien nu van alle kerkelijke geschillen, zou het toch voor menige streek van ons land zeer te betreuren zijn, zoo alle kerkelijk leven er eenvoudig inzonk en wegzonk, eenvoudig omdat er geen penning meer voor beschikbaar was.

Weg gaat Art. 168 toch, 'tzij *met*, 'tzij *zonder* afrekening, en mocht men van Synodale zijde voortvaren met het advies der Antirevolutionaire partij in den wind te slaan, dan mag nu reeds voorspeld, dat de dagen komen zullen, waarin deze verregaande kortzichtigheid met verlies, van al wat men thans geniet, zal worden geboet.

Op alleszins vriendelijke wijze heeft *de Hoop* geantwoord op ons protest tegen elke insluiping van de Chiliastische dwaling in onze Gereformeerde kerken, en daarbij een verzekering gevoegd, die ons volkomen geruststelt.

De Hoop verklaarde toch, zich ook wat dit ingewikkeld onderwerp aangaat, onvoorwaardelijk aan de uitspraken der Apostelen te onderwerpen.

Welnu, meer verlangen we niet. Immers, wie aandachtig de vier Evangeliën, de Handelingen der Apostelen, de brieven aan de kerken van Rome, Galatië en Efeze, en daarbij de Openbaring van Johannes, op dit punt heeft geraadpleegd, kan geen oogenblik aarzelen, om te bekennen, dat de schriften des Nieuwen Testaments ons dwingen en noodzaken, om elke uitlegging der profetie te verwerpen, die er toe leiden zou, om thans nog in de verstrooide Joden uit Azië en Europa *het Israël Gods* te zien, dat door Abraham drager zou zijn der Heilsbelofte.

Paulus zegt uitdrukkelijk, dat deze Joden niets dan *takken* zijn, die van den stamboom van Israël zijn *afgehouwen*; dat alstoen op dezen ouden stamboom van Israël de volkeren als takken zijn ingeënt; en dat deze oorspronkelijke stamboom van Israël, met zijn ingeënte takken, thans de Christelijke kerk is. Van het Israël Gods is dus *de stam* in de Christelijke kerk, en vindt ge onder de verstrooide Joden niets dan de afgehouwen takken.

Zij derhalve, die uit deze takken zich tot Christus bekeeren, of in later dagen zich in nog veel grooter getale bekeeren zullen, keeren met deze hunne toebrenging tot het oude, ware Israël terug, gelijk Paulus zegt dat ze alsdan eerst weer *in hun ouden olijfboom* worden ingelijfd. En uit beide apostolische verklaringen volgt derhalve, dat op de vraag: „Waar is het Israël Gods?" thans moet geantwoord: „In de kerk van Christus," en dat op de vraag: „Wat zijn thans de Joden dan?" dient gezegd: „Takken van Israëlietischen oorsprong, maar die van den stam van Israël zijn afgehouwen, en eerst door inlijving in de kerk van Christus tot den stam van Abraham kunnen terugkeeren.

Dit is nu voorshands genoeg.

Ons doel was alleen protest aan te teekenen tegen die Christelijke uitleggers, die zich in onze dagen al meer vermeten hebben, om de Profetie uit te leggen, vlak tegen de uitlegging van Jezus en zijn Apostelen in.

En dit nu *mag* niet.

Als Jezus en zijne Apostelen ons op de duidelijkste en uitvoerigste wijze aantoonen en voorzeggen, hoe wij de Profetie hebben te verstaan en op te vatten, dan voegt het een belijder van den Heere Jezus Christus niet, deniettemin eene uitlegging van de Profetie staande te houden, die hier tegen indruischt.

Nu hebben we geen oogenblik de *Hoop* verdacht, van zich aan deze zonde schuldig te maken; want niets minder dan *zonde* zou dit metterdaad zijn.

Maar wel merkten we soms op, hoe in de *Hoop* en andere persorganen soms *uitdrukkingen* gebezigd worden, die aan die verkeerde beschouwing ontleend zijn, en alleen daartegen willen we waarschuwen.

De tegenwoordig verstrooide Joden zijn niet „Gods oude volk" naar den zin van Gen. 12, of men moet het nemen willen in den zin van Groen's zeggen omtrent Thorbecke: „Mijn *oude* vriend," d. i. mijn vriend *niet meer*.

Neen, Gods volk, uit Abraham-naar de belofte gesproten, leeft thans voort in de „kerk van Christus," met de ingeënte takken der heidenen; en de verstrooide Joden zijn takken van dit oude volk, maar die afgehouwen van den stam, eerst door inlijving in de kerk van Christus, weer op den oorspronkelijken stam terecht komen.

Natuurlijk laten we de nationale beteekenis van de Joden *als natie* hier buiten bespreking.

Dit is een heel ander vraagstuk.

Ons gaat het alleen maar om het „volk van God."

En wat nu betreft ons betitelen van deze afwijkende meeningen met den naam van »Chiliastische dwalingen," desaangaande weten we zeer wel, dat noch de *Hoop* noch eenig blad ten onzent, het Chiliasme in al zijn krasheid voorstaat. Maar de *Hoop* weet ook wel, dat er drieërlei graad van Chiliasme is, en dat ook in het Chiliasme van den meest verdunden graad, de Chiliastische tinctuur nog altoos inzit.

Ook ter wille van de verstrooide Joden nu dient men hiertegen zeer op zijn hoede te zijn; want niets houdt zoozeer de bekeering der Joden tot den Christus tegen als juist dat drijven van Chiliastische dolingen.

Men ziet dit dan ook aan de volstrekte onvruchtbaarheid, waarmeê dit Chiliasme steeds was geslagen.

Een teedere vraag wierd ons gedaan, door een vrome uit het midden onzes lands, die vroeger minder geestelijk genoot, waar wiens tong er toen over was losgemaakt, en die nu veel rijker geniet, maar zwijgender is geworden.

Dit ontrust het gemoed, en brengt de vraag naar de lippen, of dit zwijgen geen teeken is van geestelijke verachtering.

Stellig niet.

Want wel staat het vast, dat de innerlijke geestelijke genieting haar beeld niet in de mier mag zoeken, en eer als de bij honig ook voor anderen moet puren; maar dit gaat niet in alle stadiën van geestelijke ontwikkeling door.

Soms kan bij nog zeer geringe kennis en inzicht de tong reeds zeer rad en vlot zijn. Vaak *te* rad en *te* vlot. Een niet zelden gevaarlijke toestand, die voor niet weinigen oorzaak is geworden, dat ze hun leven veruitwendigden, hol van klank wierden, en meer op Christelijke automaten dan op levende Christelijke zielen geleken.

Daarom kan het zelfs een zegen zijn, als de Heere ons dan stil maakt; ons dieper inleidt; het leven zelf in ons verdiept; en het „eenzaam, maar met God gemeenzaam" bij ons in practijk brengt.

Dan zwijgt men van het goede, omdat het te overweldigend is. Zooals er stomme smart en stille vreugde is.

En dat duurt, zie het maar aan Ps. 39, tot God het vuur in onze beenderen ontsteekt, en ons weer de eere gunt om voor Hem en van Hem te getuigen.

Het is ons een oorzaak van vreugde, dat blijkens het Tweede Jaarverslag, de vereeniging *Effatha* als gevestigd mag beschouwd worden.

Doofstommen en blinden te helpen is zulk een heerlijke taak der barmhartigheid; en al is het nu principieel niet buiten bedenking, dat de Diaconieën buiten dit alles blijven, en telkens particuliere vereenigingen voor zulke doeleinden gesticht worden, toch is het beter zoo, dan dat de ongelukkige kinderen zonder hulpe blijven verkwijnen.

Misschien dat later, als het God believd zal hebben, al zijn erfvolk weer saam te vergaderen, ook ten deze de betere weg kan worden ingeslagen.

Thans, in afwachting van wat komende is, begroeten we dezen arbeid met warme ingenomenheid, en bidden *Effatha* toe, dat het met milden zegen arbeide.

Voor Kootwijk.

Ontvangen door Dr. A. KUYPER, van Jonkheer Elout van Soeterwoude *f* 7.50; H. V. en eenige vrienden te Zutphen *f* 1.25; J. M. N. te Rotterdam v. d. Werfstraat 20 *f* 2.50; X. IJ. Z. te Amsterdam *f* 2.50. Van Ds. H. Nieborg te Exmorra *f* 12.50; in de collecte Ned. Geref. Kerk te Harlingen gevonden *f* 2.50.

KUYPER.

Uit de Pers.

In de *Tijd* van 6 Maart komt een hoofdartikel voor, gewijd aan onze opstellen over de *Mis*.

Eerst was de redactie voornemens geweest, deze opstellen *niet* te bespreken, o. a. omdat onze voorstelling h. i. niet zoo onjuist was. Ons slotartikel echter deed haar vuur vatten.

Zij zegt er o. a. van:

»Nu komt het ons voor, dat inzonderheid het (5de) slotartikel, door Dr. Kuyper aan de behandeling der stoffe gewijd, niet beantwoordt aan de goede verwachtingen, die zijn opzet ons deed koesteren. En kon hij dan ook met eenigen schijn van recht aan het slot van zijn 2de artikel zich vleien met het vooruit zicht, dat een roomsch priester, bijaldien zulk een (zijn uiteenzetting) lezen mocht, (hem) het getuigenis zou moeten geven, dat (hij) metterdaad het Misoffer (had) voorgesteld zoo en niet anders als Romes kerk het leert." — in zijn slotartikel zou Dr. Kuyper geen het minste recht hebben zich op zulk getuigenis te beroepen. Met ware verbazing zelfs lezen wij hetgeen door den gereformeerden hoogleeraar der Roomsche kerk wordt toegedicht. »Volgens de theorie van Trente" — aldus beweert Dr. Kuyper — zouden »wezenlijk en werkelijk elken morgen meerdere millioenen lichamen van Christus met handen en voeten enz. gecreëerd worden ..." en »komt men tot de voorstelling, dat er elken morgen behalve de Christus, die in den Hemel zit, bovendien nog op andere plaatsen eenige millioenen Christussen aanwezig zijn, die allen identiek moeten wezen met den éénen Christus in den Hemel."

Dr. Kuyper zegt ons niet *waar* bij de katholieke godgeleerden door hem dergelijke dwaasheden werden gevonden. Hij zwijgt er zelfs te eenenmale over, dat men dergelijke »voorstellingen" bij hen zoo krachtig mogelijk vindt weersproken. Kende hij die weerspraak niet? Zoo ja, waarom er geen gewag van gemaakt? Zoo neen, past dan wel aan den hoogleeraar, die onbekend is met hetgeen in elk katholiek dogmatisch handboek van eenige waarde is te vinden, een zoo hooghartig optreden als voorlichter van zijn geloofsgenooten? Mocht hij, die zoo weinig moeite zich bleek te geven, om de meening zijner tegenstanders te kennen, zich opwerpen als rechter over hen? Getuigt dergelijk handelen van Christelijken geest, of ook maar van wetenschappelijken ernst? Stelt Dr. Kuyper daardoor niet en zich-zelven en anderen aan het gevaar bloot, dat zij »laateren wat zij niet kennen"?"

En hierna oefent ze critiek in deze woorden:

»Wij willen de reeks van deze vragen niet voortzetten, maar er liever nog op wijzen, dat de hoogleeraar aan de universiteit op gereformeerden grondslag, ook van zijn standpunt een gewaagd spel speelt met het onderscheid naar aanleiding van het H. Offer der Mis, door hem gezocht tusschen een »wonder en een onbestaanbaarheid, die door geen beroep op Gods almachtigheid kan worden gedekt". Vooral wanneer hij in die distinctie de *ultima ratio* vindt, den diepsten grond van zijn niet gelooven aan het leerstuk der katholieke kerk, dat hij bestrijdt. Loochen op *dien* grond het eucharistisch wonder, en gij zet de deur open, Dr. Kuyper, voor al uw rationalistische tegenstanders. Gij geeft hun gelijk, die zich in het lichaam van den verrezen Christus geen zelfstandigheid kunnen denken, welke door de wanden van Zijn grafspelonk of door de gesloten deuren der Apostelen heendrong. Gij stemt in met diegenen uwer synodale broeders welke 'sHeeren Hemelvaart een »prookje verklaren, *omdat* immers de wetten der zwaartekracht met het opstijgen van zijn menschelijk lichaam in tegenspraak komen; in één woord, gij loochent het wonder.... zoodra het tenminste niet onder het bereik valt van uw menschelijk begrip of.... zoodra het in tegenspraak komen zou met uw eenmaal opgezette theorie.

Nog eens: is dit redelijk, is dit eerlijk?

Wat de *Tijd* hier aangaande de argumentatie uit Gods almachtigheid zegt, is, voor wie de over dit punt gevoerde polemiek kent, derwijs oppervlakkig, dat we ons ontslagen achten van de moeite, om er op te antwoorden. Elk polemist, ook van Roomsche zijde, heeft in onze artikelen opgemerkt, dat we geenszins verzuimden de hier onmisbare distinctie aan te duiden.

Wat daarentegen de vraag betreft, of het *eerlijk* was, om in voege en maniere als door ons geschied is, de leer van Trente voor te stellen, zij aan de redactie van de *Tijd* opgemerkt, dat wij *de woorden zelven* van het Concilie van Trente hebben aangehaald, zoodat omtrent hetgeen dit concilie *uitsprak*, geen misvatting bij onze lezers bestaan kon; maar dat wij daarna, volgens ons onbetwistbaar recht, neerschreven wat volgens ons *in* deze uitspraak lag.

Het *vere, realiter et substantialiter* is, naar onze overtuiging niet aan te nemen dan met het gevolg, dat wij daaruit afleidden.

De voorstelling toch van een *substantia non in loco* kunnen wij evenmin toegeven, als een blijven van de *accidentia*; van brood en wijn, als de substantie van het brood en den wijn overgegaan is in een andere substantie.

Toch zijn we bereid, zoo ons voor de zomervacantie tijd rest, dit punt nader toe te lichten, mits de *Tijd* de beschuldiging van oneerlijkheid terugneme.

De beschuldiging toch is hier zóó te onpas, dat wij ons geluk zouden wenschen, zoo de *Tijd* voortaan, even conscientieus als wij in deze artikelen deden, de juiste voorstelling van zijn tegenstander gaf, als ze te spreken komt over het Calvinisme of Protestantisme.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

De kerkeraad der Ned. Ger. kerk te Huizen, bericht door dezen, dat door het bedanken van br. W. Schilders, tot scriba is benoemd: Jacob Bos Jz. en verzoekt beleefd alle stukken voor de kerk te zenden aan genoemden scriba.

Het adres van den kerkeraad der Nederd. Geref. kerk te Kamerik, is D. Rekelhoff, scriba.

De kerkeraad der Ned. Ger. Kerk van Oosterbeek verzoekt aan hare zusterkerken, dat voortaan alle inzendingen worden geadresseerd aan den president des kerkeraads Ds W. Raman.

Namens voornoemden kerkeraad,
J. BERGHEGE, *scriba.*

De Raad der kerk van Diemen en Watergraafsmeer, brengt ter kennisse der zusterkerken, dat het adres des kerkeraads is bij zijn scriba H. Voordewind, Watergraafsmeer, Ringdijk 42.

Namens den kerkeraad,
D. MARTENS, *Praes.*
H. VOORDEWIND, *Scr.*

WIERUM, 3 Maart. Het bestuur der Kerkelijke Kas alhier veroorlooft zich de vrijheid, den toestand, waarin zij zich bevindt, bij de zusterkerken, en alle belangstellenden in de Reformatie der Kerk, door de *Heraut* bekend te maken. Zij is geroepen den 12den Mei *f* 1700 te storten voor het door haar aangekochte pand hetwelk ingericht is voor pastorie. Slechts een klein gedeelte heeft ze in kas en ziet geen kans op den bepaalden tijd er veel bij te krijgen in deze plaats. Gaarne wil ze op dat pand, zijnde een flink hecht en sterk huis, omgeven met ongeveer een pondemaat beste tuingrond *f* 1000 of *f* 1200 op hypotheek nemen. Het dan nog resteerende wil ze gaarne afbetalen. Zij vraagt vriendelijk doch dringend aan hen, die haar helpen kunnen, of dezulken haar in deze omstandigheden het noodige ook willen verschaffen. Aanbiedingen voor hypotheek of giften kan men inzenden bij den WEw. heer Ds. H. K. Zijlstra, of ook bij de beide eerst ondergeteekenden.

Het Bestuur,
A. F. v. d. BOS
JAN v. d. BERG.
FERRE H. KEEGSTRA.
T. J. HIEMSTRA.
L. T. HIEMSTRA.

KOOTWIJK.

De Christelijke school te Kootwijk is nu met Maart uit het boerenhuis naar een van de vertrekken van de meesterswoning overgeplaatst, en de heer J. T. Bakker, hoofdonderwijzer, heeft zich nu voor goed, met zijn gezin, te Kootwijk gevestigd.

De Heere stelle hem tot eenen rijken zegen in deze gemeente.

Het is nu, sedert 16 Dec. ll., de dag van de opening, voor de derde maal, dat deze school van het eene perceel in het andere moest worden overgebracht; nu wordt de school gehouden in een lokaal, vlak naast en onder een dak met het ledig staande lokaal van de openbare school.

De school wordt door 32 leerlingen bezocht, voorheen telde de openbare school er hoogstens 18.

Wonderlijk heeft de Heere ons tot op heden geholpen en kennelijk is deze school geopend in des Heeren weg en gunst.

Maar de weg waarin de Heere ons leidt is donker en duister. Vaak moeten wij klagen: »het is alsof alle deze dingen tegen ons zijn," maar toch, onze verwachting is van den Heere. Hij zal niet beschamen.

Het is onze bede, dat de Heere het hart van de vrienden van Christelijk onderwijs in Nederland meer en meer opene voor deze school en voor die te Kootwijkerbroek. Hij neigt de harten, maar toch, Zijns is het goud en zilver, en zoo wenschen wij in deze niet op het schepsel te steunen, maar onze hulpe sta in den naam des Heeren, die den hemel en de aarde geschapen heeft. Zoo van eene, dan mag het van Kootwijks school gelden, zij wortelt in de diepte, en dat geeft moed. Geve de Heere dat dit stekje straks groeie tot eenen boom en vruchten afwerpe tot de eere Zijns naams.

Namens het Bestuur der Scholen met den Bijbel te Kootwijk en te Kootwijkerbroek:

Ds. J. H. HOUTZAGERS,
Voorzitter.

Kootwijk, 6 Maart 1891.

BERKEL EN RODENRIJS. Nadat eenige leden den kerkeraad alhier meermalen hadden verzocht om dat deel der kerk van Christus te dezer plaatse, dat tot hiertoe door den anti-Christelijken synodaal reglementairen band bekneld was, daarvan vrij te maken, en hieraan geen gehoor was gegeven, hebben zij bij toelichtend schrijven de gemeente opgeroepen om op 18 Februari, na voorafgaand biduur onder leiding van Ds. Schouten van Charlois, naar het ambt der geloovigen een kerkeraad te verkiezen, die in de kracht Gods bereid zou zijn de gemeente te leiden naar 's Heeren Woord.

Waren het niet velen, die gehoor gaven aan die roepstem, het getal was voldoende om een kerkeraad tot het ambt te roepen.

Als opzieners zijn de broeders J. Verhoef, Anth. Batenburg en A. de Bruin, en als armverzorgers de broeders J. A. de Wit en P. Klapwijk gekozen, welke, na tweemaal der gemeente te zijn voorgesteld, j.l. Zondagavond door Ds. A. van Veelo van Rotterdam in het ambt werden bevestigd. In de daarop belegde kerkeraadsvergadering, onder leiding van zoo evengenoemden leeraar, werd eenparig besloten de kerkenordening van 1618/19 aan haar nimmer verloren rechten weder kracht en geldigheid te geven voor deze kerk, en het juk der Haagsche Synode af te werpen, waarvan aan bevoegde autoriteiten bericht zal worden gezonden.

Tevens bevelen wij onze kleine kudde in de bede der reeds vrijgemaakte kerken aan, en stellen prijs op het saamleven met hen onder het zachte juk van onzen wettigen Koning, met de bede, dat eenmaal (zij het spoedig) elk lid dezer kerk van Christus het inzie, dat zij krachtens den Doop geen Synode, die zegt dat bij haar de hoogste wetgevende, rechtsprekende en uitvoerende macht berust, kan gehoorzamen, zonder ongehoorzaam te zijn aan onzen Heere Jezus Christus als Koning der kerk en als hoofd der gemeente, die in zijn woord wetten geeft, en naar die wetten door zijn ambtsdragers (de raad der kerk) laat regeeren.

Namens den Kerkeraad,
A. DE BRUIN, *Scriba.*

Zending.

Achteruitgang.

I.

EEN AANVAL.

Een paar maanden geleden bevatte een der grootste Amerikaansche bladen, de *New-York Herald*, een zeer uitvoerig opstel van zekeren baron Hardon Hickey, »Boeddhist van belijdenis" en zendeling, uitgekozen om het Boeddhisme te verbreiden in Amerika. Hij beschouwt dit land als een arbeidsveld, daartoe bij uitstek geschikt.

Het opzienbarend artikel, dat niet tamelijke bekwaamheid was geschreven, beproefde aan te toonen dat de geschiedenis en de leer des eersten Christendoms grootendeels ontleend zijn aan het Boeddhisme. Blijkbaar nam genoemd blad zulk een stuk op om de aandacht te trekken en »reclame" te maken, al was 't dan niet voor 't Boeddhisme. Een stuk waarin de beweringen van den baron werden bestreden, werd eenvoudig niet geplaatst. Ook in Amerika zijn tal van groote bladen op de hand van het ongeloof en de dwaling.

Toen vatte een godgeleerde, Dr. Ellinwood de pen op, en schreef een artikel, dat waarschijnlijk spoedig ook als vlugschrift of tractaat zal verspreid worden. De redacteur van de *Miss Review* achtte zich verplicht er onder te plaatsen dat »dit opstel het meest neerdrukkende en pijnlijk aandoende is, dat de geleerde doctor ooit schreef. Het is volgens bevoegd getuigenis een schitterende verdediging der goede zaak. Maar men verbeelde zich niet, zegt de redacteur, dat men van het dreigend gevaar af is door het te minachten. De dwaling valt ons aan. De oude kerkvaders lieten het niet bij kalm waarschuwen, maar Tertullianus, Ambrosius, Origenes vochten met de beesten te Ephese, en volkomen zegevierden zij aldus over het trotsche heidendom van Griekenland en Rome."

Men kan er bijvoegen, dat gelijk in Amerika zoo ook in Europa het Boeddhisme steeds aanhangers wint; hoofdzakelijk onder de geleerde en ontwikkelde ongeloovigen, die in deze theo-philosophie den steen der wijzen meenen te hebben gevonden. Nog pas lazen we in de *Standaard* onder 't opschrift »Vooruitgang?" o. a. dit:

»In het Musée Guimet te Parijs heeft Zaterdag een *Boedhistische* godsdienstplechtigheid plaats gehad, welke door den heer en mevrouw Floquet, de heeren Jules Ferry, Clemenceau, Jules Simon, den prefect der Seine enz. enz. en tal van schitterend getoiletteerde dames werd bijgewoond. Naar men wil, hebben *tal van dames* reeds keurige Boedhistische kapelletjes ingericht, waar wierook en sandelhout voor beelden branden en waar zij Amitâbha, het hoofd van het Paradijs van Sukhavati aanroepen.

In andere bladen lazen we hoe de plechtigheid werd geleid door twee Japansche bonzen (priesters) in tegenwoordigheid van een groote schare belangstellenden.

De twee bonzen die het museum bezochten, hadden er alles gevonden wat er voor een kerkelijken dienst ter eere van Boedha noodig was. De plechtigheid geschiedde 's morgens tien uur en duurde drie kwartier. De twee bonzen, in priesterlijk gewaad, knielden en baden voor den opgerichten tabernakel en plaatsten zich vervolgens in de leunstoelen die tegenover dien tabernakel waren neergezet.

De tabernakel was met kaarsen verlicht en tusschen de bonzen en het heiligdom stond op een drievoet een vaas, waaruit reukwerken opstegen. Rechts was een met bloemen bedekte tafel en een bidstoel. De gewaden der bonzen waren ongeveer gelijk aan die der Roomsche priesters: een zwarte toga, of soutane van zijde en daaroverheen een misgewaad van schitterende en veelkleurige stof, waarop op den linker schouder een stool. Bij tusschenpoozen sloeg een der priesters drie keer op een gong. Dan zongen zij liederen, zoli of tweestemmig, staande en zittende, en ten slotte nam een der priesters het wierookvat en plaatste het voor den tabernakel. De plechtigheid werd besloten met het lezen van een hoofdstuk van het boek van Sin-Rau, die de stichter der sekte was, waarvan zij de priesters zijn.

Opmerkelijk is ook dat in Japan de overgangen tot het Christendom in 1890 niet zoo talrijk geweest zijn als in de laatst voorgaande jaren. Eén oorzaak is dat politieke vragen alle godsdienstige op den achtergrond drongen. Doch ook ontvouwde het Boeddhisme een grooter bedrijvigheid. Zijn aanhangers ontwaakten uit hun verslapping en namen een vijandige houding aan. Zij vormden een partij met de leuze: »Dien Schaka of Boeddha en bewijs den keizer Goddelijke vereering!" Zelfs werden bijna in iedere stad of dorp voordrachten tegen het Christendom, als »een vreemden godsdienst", gehouden. Bovendien zijn de werken van ongeloovigen, van een Paine, Ingersoll, Huxley, Spencer en anderen vertaald en ruim verspreid. Zelfs in afgelegen dorpen kan men die vinden.

Bovendien werd nog pas dit gemeld:

Omtrent het al of niet bestaan eener Mohammedaansche gemeente te Liverpool blijkt dat zulks werkelijk het geval is aldaar. Een Engelschman, die er eenigszins vreemde beginselen op na hield en daarbij Unitarier was vond op zijn reizen door noordelijk Afrika zijn begrippen omtrent de eenheid Gods in de leer des Islams zoo wel belichaamd, dat in Engeland teruggekomen, hij mét eenige andere heeren die eveneens het Unitarisme en de ongepastheid om priesters te eeren, beleden, de gemeente oprichtte. De meeste bewoners van Liverpool weten niet dat dit feit bestaat en veel onderzoek was noodig vóór ik vernam, dat die gemeente omtrent 15 of 20 leden telt. Wel is deze treurige daadzaak een bevestiging van het Schriftwoord: »Mij, de springader des levenden waters hebben zij verlaten, om zichzelven bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden", (Jer. 2: 13).

Zeker is uit dit alles, dat met het toenemend ongeloof gelijk altijd, de terugkeer tot het bijgeloof en Heidendom, in wat vorm dan ook, merkbaar wordt. Ook rondom ons vertoont zich dit reeds en het is tijd daarop te letten. De kracht der dwaling werkt; de leugen wordt geloofd.

Dat Christus als volgeling van Boeddha wordt voorgesteld is trouwens niet nieuw. In den Boeddhistischen Catechismus van den Indiër Subhadia wordt, zegt Ds. Ellinwood, hetzelfde beweerd: „De grondstellingen en het persoonlijk karakter van den stichter des Christendoms zijn", heet het daar, »van Boeddhistischen oorsprong". Christus bereikte de Nirwana, de hoogste zaligheid, verlies van persoonlijk bestaan. Thans echter gaat men reeds verder. Baron Hickey toch verklaart dat Christus is de Matreyeh, een door Boeddha voorspeld persoon.

Gelijk altijd bij dergelijke beweringen, vindt men waarheid en dwaling dooreen gemengd. Het is bv. bekend, dat er een — zeer beperkt — verkeer bestond tusschen Griekenland en Indië, tengevolge der veroveringstochten van Alexander den Groote. Ook vindt men bij oude schrijvers als Strabo en Plinius eenige (weinige) verwijzingen naar Indische zeden. Maar ieder gevoelt, hoe uitzinnig het is te beweren dat een invloed, die zelfs op de groote wereldmarkten haast niet merkbaar was, de landelijke bevolking van een Joodsch dorp, geheel beheerscht en gevormd zou hebben. Bovendien ware dan nog te bewijzen, dat die invloed juist Boeddhistisch was.

Dat het ascetisme in het Oosten algemeen was, zegt de schrijver terecht. Maar ongegrond is het weer, het vasten van Christus af te leiden van dat van Boeddha. Had niet Mozes veertig dagen gevast, eeuwen voor Boeddha werd geboren? Bovendien vergeet men, dat het ascetisme niet bij de Boeddhisten, maar bij de Bramanisten behoort. Men kan het trouwens ook vinden bij de Oude Druïden, in Mexico en onder de Hottentotten. Wil men de profetenscholen in Israël als ascetisch beschouwen, dan bestonden ze in elk geval lang voor Boeddha's tijd.

HOOGENBIRK.

Buitenland.

Ruslaud. Bijgeloof in de Grieksch orthodoxe kerk. — Maatregelen tegen de Standisten.

Uit St. Petersburg meldt de Russische Petersburgsche Courant van 28 Jan. '91 het volgende:

»Een knaap, die door verweeking der beenderen van het gebruik zijner handen en voeten geheel beroofd was, is door aanraking van een wonderdoend beeld van de Moeder Gods, den 6den December 1890 plotseling genezen. De moeder van dezen knaap was eene Lutherse uit een goede Duitsche familie. Toen zij de geboorte van haar kind verwachtte, nadat zij in een orthodoxe familie gekomen was, beleed zij de valschheid der Lutherse leer en ging tot de Grieksch-orthodoxe kerk over. Toen het kind geboren was, werd zij door hare Lutherse nabestaanden gekweld door het zeggen, dat het kind krank was tot straf voor haren afval van de Luthersche leer, maar de Heere heeft anders geoordeeld en het kind geheeld, toen alle artsen het hadden opgegeven. Hij heeft het geheeld, nadat hij het haar te voren in een droom had aangekondigd. Deze laatste omstandigheid is van zeer veel gewicht en van groote waarheid in onzen tijd, nu het ongeloof van uit grafelijke en vorstelijke paleizen wordt verkondigd en door Duitschers op den weg van het alles loochenende Stundisme in ons land verbreid wordt. Nu is de jongen gezond; deze wonderbare genezing is niet de eenige, wie op den arbeid van pater Johann uit Kronstadt acht geeft, weet, hoevele dikwerf ongeneeslijke of zware zieken, door gebed genezen worden. In November van 1890 werden den knaap handen en voeten afgezet, hij was niet meer in staat medicijnen in te nemen. 6 tot 8 maal daags had hij een aanval zijner kwaal. Als eenig redmiddel zag men uit naar zijn dood; maar toen alle middelen uitgeput waren, riep men den geestelijken Vader, opdat hij aan den broeder absolutie verleenen en het Avondmaal uitreiken zou. In dien tijd, toen men zijn volslagen onmacht en hopeloosheid erkende, behaagde het den Heer, die wonderlijk in Zijn werken is, Zijne goddelijke hulp te verleenen. Den jongen geschiedde een wonderlijke verschijning van de Hemelkoningin, van den H. Nikolaas en van nog een andere Heilige, in bidgewaad met het kruis. De Hemelkoningin wendde zich tot den kranke en sprak: »Nikolaas, ga den 6den December (den naamdag van dien Heilige) naar de kapel, waar geld gevallen is; daar zult gij genezing erlangen, maar spreek er met niemand over."

Ziet, den 6den December bracht men den knaap in de kapel. Op weg had hij nog een aanval zijner kwaal, die zich herhaalde, toen men hem in de kapel droeg. Men legde hem voor het heiligenbeeld. Terwijl het evangelie werd voorgelezen kwam hij tot bewustzijn. Bij het gezang: »Wij hebben geen andere hulpe, wij hebben geen andere hope als U Heere," hief men den kranke op en legde hem tegen het beeld aan. In ditzelfde oogenblik maakte hij een kruis en stond op zijne voeten. Sedert dien tijd zijn reeds meer dan 6 weken verloopen.

Deze kapel met het beeld der Moeder Gods bevindt zich in de Sleutelburgerstraat, niet ver van de glasfabriek. Den 23sten Juni '88 sloeg